

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาเชิงสำรวจ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณภาพการศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว โดยจำแนกตามสถานภาพของผู้บริหาร บุคลิกภาพของผู้บริหาร และขนาดของโรงเรียน โดยมีแนวทางในการศึกษาค้นคว้า สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า ดังต่อไปนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับของมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
2. เพื่อเปรียบเทียบมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร บุคลิกภาพของบุคลากร และขนาดของโรงเรียน
3. เพื่อศึกษาระดับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
4. เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิผลของโรงเรียน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำแนกตามสถานภาพของบุคลากร บุคลิกภาพของบุคลากร และขนาดของโรงเรียน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างมาตรฐานคุณภาพการศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

วิธีการดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ศึกษาค้นคว้าโดยสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียน และผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เกี่ยวกับระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา และได้ศึกษาความ

สัมพันธระหว่างมาตรฐานคุณภาพการศึกษา กับ ประสิทธิภาพของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (stratified random sampling) ตามสัดส่วนของประชากรและกลุ่มตัวอย่าง 552:234 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 234 คน โดยจำแนกตามโรงเรียนในแต่ละจังหวัดดังนี้ จันทบุรี 27 คน ฉะเชิงเทรา 37 คน ชลบุรี 53 คน ตรารด 19 คน ปราจีนบุรี 26 คน นครนายก 12 คน ระยอง 30 คน และสระแก้ว 30 คน โดยจำแนกตามขนาดของโรงเรียนดังนี้ ขนาดเล็ก 66 คน ขนาดกลาง 99 คน และขนาดใหญ่ 75 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นของผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน ใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง เกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษาและประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษา แบ่งออกเป็น 4 ตอน ได้แก่ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของบุคลากรและขนาดของโรงเรียน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบจำนวน 2 ข้อ ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับบุคลิกภาพของบุคลากร จำนวน 20 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยเรียงลำดับการปฏิบัติ จากมีการปฏิบัติเสมอๆเป็นประจำ มีการปฏิบัติไม่ถึงกับเป็นประจำแต่บ่อยครั้ง มีการปฏิบัติเป็นบางครั้ง มีการปฏิบัติบ้างแต่ไม่มากนานๆครั้ง และมีการปฏิบัติ น้อยหรือไม่เคยเลย ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา จำนวน 70 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยเรียงจากมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน จำนวน 30 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยเรียงจาก มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามนี้ได้หาความเที่ยงตรงโดยเสนอให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน พิจารณาตรวจแก้ภาษา ความชัดเจน ความถูกต้อง และความเหมาะสม พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน เพื่อหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ซึ่งได้ค่าอำนาจจำแนกสูงกว่า .24 ทุกข้อ แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ ปรากฏว่า แบบสอบถามตอนที่ 3

เป็นแบบสอบถามระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98 แบบสอบถามตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับประสิทธิผลของโรงเรียน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง ประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จันทบุรี ฉะเชิงเทรา ชลบุรี ตราด นครนายก ปราจีนบุรี ระยอง และสระแก้ว โดยขอหนังสือจาก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา ถึงผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด 8 จังหวัดเพื่อขอความ อนุเคราะห์ในการจัดเก็บรวบรวมข้อมูล จากผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง โดยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง รวม 234 ฉบับ ด้วยตนเองและทางไปรษณีย์ พร้อมทั้งติดแสตมป์บนซองใส่แบบสอบถามส่งกลับคืนถึงผู้วิจัย ได้รับแบบสอบถามจำนวน 234 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลไป วิเคราะห์เพื่อหาค่าในการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้วิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS for Windows สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาคำตอบในการศึกษาค้นคว้าและเพื่อทดสอบสมมติฐาน ได้แก่ ร้อยละ คะแนนเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ ความแปรปรวนทางเดียว (one-way ANOVA) และสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (simple correlation) แล้วทำการแปลผล และนำเสนอผลการศึกษาค้นคว้า

สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปสาระสำคัญของการศึกษาค้นคว้าได้ดังนี้

1. บุคลากรที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร โรงเรียนและที่มีสถานภาพผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน ผู้บริหารและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง โดยรวมและทุกรายด้านอยู่ในระดับมาก

2. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพ การศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
3. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน โดยผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษา สูงกว่า ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ บี
4. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
5. ผู้บริหารที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหาร โรงเรียนและที่มีสถานภาพเป็นผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และที่มีบุคลิกภาพแบบ บี และผู้บริหารที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก
6. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
7. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน โดยผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของ โรงเรียน สูงกว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพ แบบ บี
8. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่ปฏิบัติงานใน โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ใน ภาคตะวันออกเฉียง โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน
9. มาตรฐานคุณภาพการศึกษา กับประสิทธิผลของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรม สามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียง ทั้ง โดยรวมและทุกรายด้านมีความสัมพันธ์กัน

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการศึกษาครั้งนี้ กล่าวถึงประเด็นสำคัญจากการค้นพบตามจุดมุ่ง หมายของการวิจัย กรอบแนวคิด ในการวิจัย และสมมุติฐานของการวิจัย ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร

โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก เป็นเพราะพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 47 ที่ได้กำหนดให้สถานศึกษาจัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาทั้งภายในและภายนอก ฉะนั้นมาตรฐานคุณภาพการศึกษาในด้านผลผลิตคือผู้เรียนกำหนดให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ในด้านกระบวนการ โรงเรียนต้องดำเนินการตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาด้วยยุทธศาสตร์ต่าง ๆ เพื่อให้โรงเรียนมีโครงสร้างการดำเนินการ มีนโยบายที่ชัดเจนเป็นลายลักษณ์อักษร มีการพัฒนาการจัดกระบวนการเรียนการสอน ให้ได้มาตรฐานตามคุณภาพที่กำหนด และในด้านปัจจัยซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่โรงเรียนต้องดำเนินการตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2542, หน้า 164-165) ที่กล่าวว่า การศึกษาจะต้องเป็นกระบวนการที่เตรียมนำคนไทยและสังคมไทยให้ก้าวสู่ยุคใหม่อย่างมั่นคงและรู้ทันโลก ฉะนั้นการพัฒนาการศึกษาสำหรับอนาคตจะต้องอาศัยการมองวิสัยทัศน์ของคนไทยและสังคมไทย วิเคราะห์กระแสโลกาภิวัตน์ และสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ กำหนดเป็นมาตรฐานการจัดการศึกษา ทั้งในส่วนที่เป็นผลผลิต กระบวนการและปัจจัย ซึ่งการกำหนดมาตรฐานการจัดการศึกษามีประโยชน์คือทำให้สถานศึกษามีแนวทางในการพัฒนาที่ชัดเจน ในการที่จะทำให้ผู้เรียนมีคุณภาพมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งสอดคล้องกับ วันชัย ศิริชนะ (2537) ที่กล่าวว่าระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเป็นกระบวนการดำเนินงานของการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้ได้มาตรฐาน อีกทั้งยังเป็นวิธีดำเนินการต่าง ๆ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ของการประกันคุณภาพ ซึ่งวิธีการต่าง ๆ เหล่านี้จะต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกัน โดยตลอด คอส และ โจฟัส (Cross & Jofius, 1997) ได้ศึกษามาตรฐานการศึกษา ซึ่งให้เห็นว่ามาตรฐานที่มีคุณภาพ เมื่อนำมาเชื่อมโยงกับการประเมินที่มีความหมาย สามารถช่วยให้เกิดระบบการศึกษาที่มีคุณภาพขึ้นได้ อย่างไรก็ตามการมีมาตรฐานเป็นจุดเริ่มต้นในการปรับปรุงการศึกษาขั้นพื้นฐาน ก็ไม่ได้หมายความว่าผู้เรียนทุกคนสามารถไปถึงมาตรฐานได้ทันทีทุกคน แต่ก็ยังเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิรูปการศึกษาให้มีความหมาย และทำให้ผู้เรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น ฉะนั้นผู้บริหารจึงตระหนักถึงความจำเป็นในการจัดการและพัฒนาการศึกษาให้มีคุณภาพ ด้วยการดำเนินการตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา

2. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร ต้องสามารถทำงานเป็นทีมเดียวกันได้ โรงเรียนจึงจะสามารถบริหารงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะยังต้องปรับปรุงในเรื่องการใช้ภาษาในการสื่อสาร การเปรียบเทียบข้อมูลแล้วสรุปความคิดรวบยอด แต่ในเรื่องการพัฒนาคูและบุคลากรอื่นเกินไปอย่างต่อเนื่องและอยู่ในเกณฑ์คืออยู่แล้ว ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียนมีความเห็นเช่นเดียวกัน ตามที่ อุทัย บุญประเสริฐ (2541, หน้า 65) กล่าวว่า ทีมงานจะมีประสิทธิภาพสูงได้ ทุกคนในทีมงานจะ

ต้องมีความคิด ทักษะคิดต่อการทำงานร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายเดียวกัน นั่นคือ เมื่อผู้บริหารปฏิบัติงานหรือบริหารงานในโรงเรียน โดยบุคลากรสามารถทำงานเป็นทีมเดียวกัน ได้ ย่อมส่งผลให้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เป็นไปตามความคาดหวังแห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 47 ที่ว่าด้วยระบบการประกันคุณภาพเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งสาม ด้าน จะเป็นตัวบ่งชี้ถึงคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยในอนาคต

3. มาตรฐานคุณภาพการศึกษาด เมความคิดเห็นของบุคลากรที่มีบุคลิกภาพต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน โดยผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของ โรงเรียนมัธยมศึกษา สูงกว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ บี โดยเฉพาะด้านปัจจัยผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความคิดเห็นแตกต่างกับผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ บี อยู่ในระดับมากในเรื่องความเพียงพอของอาคารสถานที่ สิ่งอำนวยความสะดวก เอกสาร สื่อ วัสดุ ครุภัณฑ์ นวัตกรรม และเทคโนโลยีที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ความรู้ ความสามารถของครู ความมีคุณธรรม จริยธรรมของครู ความรู้ความสามารถของผู้บริหารในการบริหารจัดการ ในการมีภาวะผู้นำ ความมีมนุษยสัมพันธ์ และมีวิสัยทัศน์ สิ่งเหล่านี้เป็นข้อบ่งบอกว่าผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีความคิดเห็นที่ต้องดำเนินการ หรือยังดำเนินการ ไม่ดีเท่าที่ควรซึ่ง เฟรดแมน และอัลเมอร์ (Friedman & Ulmer, 1984, p. 3) ได้บอกบุคลิกภาพแบบ เอ ว่าเป็นบุคคลที่ดิ้นรน ขวนขวายอยู่ตลอดเวลา พยายามที่จะประสบความสำเร็จในสิ่งต่าง ๆ มากขึ้น หรือมีส่วนร่วมในเรื่องต่าง ๆ มากขึ้น โดยพยายามใช้เวลาให้น้อยลง และผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จะครอบงำด้วยความรู้สึกไม่มั่นคงปลอดภัย หรือมีความก้าวร้าวเกินเหตุ หรือทั้งสองอย่าง ซึ่งบุคลิกภาพแบบ เอ จะตรงกันข้ามกับบุคลิกภาพแบบ บี ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดของ เฟรดแมน และอัลเมอร์ (Friedman & Ulmer, 1984, p. 74) ที่ชี้ให้เห็นว่า บุคลิกภาพแบบ บี มีชีวิตที่น่าเบื่อหน่าย มีการเปลี่ยนแปลงในชีวิตเพียงเล็กน้อย แต่แท้ที่จริงแล้วบุคลิกภาพแบบ บี ดำรงชีวิตอย่างวิเศษ ชื่นชมความสวยงาม ความรัก ความคิดสร้างสรรค์ บุคลิกภาพแบบ บี จะทำในสิ่งที่พอใจ สรุปได้ว่า ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ บี จะมีนิสัยและพฤติกรรมตรงกันข้ามกับบุคคลที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ ฉะนั้นบุคลิกภาพทั้งสองแบบจึงพฤติกรรมที่แตกต่างกัน ผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ จึงกระตือรือร้น และเห็นความจำเป็นในกันปฏิบัติงานในโรงเรียนให้ได้มาตรฐานคุณภาพการศึกษาอย่างรวดเร็วและสูงกว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ บี

4. ความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียน ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อมาตรฐานคุณภาพการศึกษาใน โรงเรียน

มัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งโดยรวมและทุกรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลางและ ขนาดใหญ่ ต้องมุ่งเน้นเรื่องการให้นักเรียนมีพัฒนาการ เกี่ยวกับการใช้ภาษาในการสื่อสารแล้วสรุปเป็นความคิดรวบยอดได้ และส่วนเรื่องการพัฒนาครู และบุคลากรอื่นอย่างต่อเนื่องเป็นเรื่องที่ โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ได้มีการ ดำเนินการคืออยู่แล้ว ซึ่งผลการดำเนินการในด้านต่าง ๆ ที่ผู้บริหารปฏิบัติงานอยู่ในโรงเรียนขนาด เล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็น ไม่แตกต่างกันนั้น อาจเป็นเพราะการปฏิรูปการ ศึกษาของไทย ที่กำหนดให้มีการปฏิรูปสถานศึกษา ซึ่งเป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่ง ฉะนั้นจึงเป็นความ จำเป็นที่สถานศึกษาทุกขนาด จะต้องดำเนินการให้เป็นไปตามหลักการปฏิรูปการศึกษา อีกทั้งกรม สามัญศึกษา ได้กำหนดเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของ โรงเรียน พ.ศ. 2539 (กรมสามัญศึกษา, 2539) โดยให้โรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดทั่วประเทศได้ยึดเป็นแนวทางในการบริหารและการปฏิบัติ งานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ดังนั้นไม่ว่าโรงเรียนขนาดใดก็ตาม ต่างก็ต้องบริหารงานโดยยึด เกณฑ์มาตรฐานดังกล่าว จึงส่งผลให้โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่มีมาตรฐานคุณ ภาพการศึกษาไม่แตกต่างกัน โดยสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประสิทธิ์ เมฆสุวรรณ (2535) ซึ่ง ได้ศึกษาพบว่า ผู้บริหารที่ปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ไม่แตกต่างกัน ดังผลการ วิจัยของ สมทรง พังชลจิตร (2541) ที่ได้ศึกษาพบว่า โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครศรีธรรมราช ที่มีขนาดต่างกัน มีผลการบริหารงานธุรการ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัย สำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ รัชชดา อรุณแสงฉาน (2544) พบว่าผู้บริหารมีความคิด เห็นต่อการปฏิบัติงานใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ทั้ง โดยรวม และทุกงาน ไม่แตกต่างกัน

5. บุคลากรที่มีสถานภาพเป็นผู้บริหารโรงเรียนและที่เป็นผู้ช่วยผู้บริหาร ผู้บริหาร โรงเรียนและที่เป็นผู้ช่วยผู้บริหาร ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และที่มีบุคลิกภาพแบบ บี และผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความ คิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียน ทั้ง โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก จากผลของการวิจัย นี้แสดงว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารมีความคิดเห็นเกี่ยวประสิทธิผลของ โรงเรียนสอดคล้องกับแนวความคิดของแคพโล (1964) ที่เสนอว่า ประสิทธิผลขององค์กรวัดได้จากตัวแปร 4 ตัว แปร ได้แก่(1) ความมั่นคง ซึ่งหมายถึงความสามารถในการรักษาโครงสร้างขององค์กรไว้ (2) ความ ผสมผสาน เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (3) ความสมัครใจ หมายถึงความสามารถในการจัดให้มีความพึง พอใจสำหรับสมาชิก และ (4) ความสำเร็จ ซึ่งจากแนวคิดนี้บ่งบอกถึงความต้องการของผู้บริหารที่ ต้องการให้โรงเรียนดำเนินงาน ไปสู่จุดหมายเดียวกับแคพโล คือความสำเร็จ อันจะก่อให้เกิดความ มีประสิทธิผลของโรงเรียน ผลการวิจัยจึงปรากฏออกมาในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ

มอทท์ (Mott, 1972) ซึ่งได้เสนอความคิดเกี่ยวกับการวิจัยประสิทธิผลขององค์การ โดยได้กำหนดเกณฑ์ในการประเมินประสิทธิผลขององค์การ โดยการพิจารณาจากปริมาณและคุณภาพของผลผลิต ความสามารถในการปรับตัว และความสามารถในการยืดหยุ่น

6. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร โรงเรียน มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเรื่องโรงเรียนมีการพัฒนาหรือเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับสูง แต่เรื่องผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในโรงเรียนส่วนใหญ่เป็นที่น่าพอใจในระดับมากค่อนข้างไปทางปานกลาง ซึ่งจากความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน เป็นเพราะการทำงานของผู้บริหารโรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหาร มีการกำหนดนโยบาย วิธีการในการดำเนินงาน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และมุ่งสู่เป้าหมายความสำเร็จเดียวกัน ตามที่ พาร์เคอร์ (Parker, 1990) ได้อธิบายความหมายของทีมว่า เป็นกลุ่มบุคคลที่มีความสัมพันธ์ต้องพึ่งพากัน เพื่อปฏิบัติงานให้บรรลุเป้าหมายหรือปฏิบัติงานให้เสร็จสมบูรณ์ คนกลุ่มนี้เป้าหมายร่วมกันและยอมรับว่า วิธีเดียวที่จะทำให้งานสำเร็จคือ การทำงานร่วมกัน เช่นเดียวกับ วานี (Vamey, 1977) ได้ให้ความหมายของการสร้างทีมงานว่า หมายถึงกระบวนการของการพัฒนากลุ่มบุคคลที่ทำงานด้วยกัน เพื่อจะ ให้บุคคลเหล่านั้น ได้เรียนรู้ว่าทำอย่างไรจึงจะสามารถทำงานให้บรรลุเป้าหมายของทั้งตนเองของกลุ่มหรือขององค์กรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล ฉะนั้นเมื่อผู้บริหารของโรงเรียนมีการทำงานเป็นทีมงานเดียวกันมีแนวคิด ความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

7. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และที่มีบุคลิกภาพแบบ บี มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกัน โดยผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สูงกว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ซึ่งความคิดเห็นในเรื่องความสามารถของนักเรียนเป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน โดยผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ บี อาจเป็นเพราะ บุคลิกภาพเป็นพฤติกรรม การกระทำการแสดงออกของบุคคลที่จะเกิดการยอมรับนับถือจากบุคคลอื่น และเกิดความประทับใจหรือบุคลิกภาพ หมายถึง ลักษณะนิสัยที่รวมกันเป็นลักษณะเฉพาะตัวเอง และลักษณะนิสัยนี้เป็นลักษณะนิสัยประจำตัว ที่ทำให้บุคคลแต่ละคนแตกต่างกัน กวี วงศ์พูน (2542, หน้า 39) ซึ่งจากความหมายของบุคลิกภาพนี้สอดคล้องกับแนวคิดของ ชาฟเฟอร์ (Schaffer, 1992, p. 147) กล่าวว่าเนื่องจากบุคลิกภาพแบบ เอ จะรู้สึกไม่สมหวังในการค้นร่นชวนช่วยอย่างไม่หยุดหย่อนของตนเอง

จึงยังทำลายความนับถือตนเอง และเขาจะคืนร่นชวนขวายมากยิ่งขึ้น ทำให้มีความก้าวร้าวมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะแตกต่างกับ บุคลิกภาพแบบ บี ซึ่งผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารแบบ บี มีความคาดหวังกับประสิทธิผลของโรงเรียน ในเรื่องความสามารถในการผลิตนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูง ไม่ดีเท่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ มีความคาดหวังในเรื่องต่าง ๆ สูง มีความกระตือรือร้นในการที่ได้มาให้ได้รวดเร็วทันใจ ซึ่งแตกต่างจากผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ที่มีความพึงพอใจในผลงานที่ทำสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับ ซาฟเฟอร์ (Schafer, 1992, p. 152) ที่กล่าวว่า บุคลิกภาพแบบ บี มีความนับถือตนเองอย่างเพียงพอ ได้รับสิ่งที่ยิ่งใหญ่จากการ ไม่มีเงื่อนไขในความรักและความชื่นชม ไม่ต้องการที่จะเอาชนะสิ่งต่าง ๆ อย่างไม่สิ้นสุด แต่ไม่ได้หมายความว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ไม่มีแรงบันดาลใจในความสำเร็จหรือไม่ทำงานหนัก แต่ว่า ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี จะรู้สึกสงบสุขในผลงานที่ทำสำเร็จไป มีความเชื่อมั่นในตนเองในสุขภาพร่างกาย ตลอดจนความสามารถของตนเอง ผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ให้และรับความรักความชื่นชมจากทุก ๆ คนที่ใกล้ชิด เนื่องจากความนับถือตนเองของเขา จากความแตกต่างของผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ เอ และผู้ที่มีบุคลิกภาพแบบ บี ย่อมทำให้เกิดความคิดเห็นที่แตกต่างกันในเรื่องประสิทธิผลของโรงเรียน

8. ผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยรวมและรายด้าน ไม่แตกต่างกัน โดยเฉพาะเรื่อง การพัฒนาหรือการเปลี่ยนแปลงวิธีดำเนินงานต่าง ๆ ทั้งด้านการบริหารและการจัดการเรียนการสอน มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกัน อาจเป็นเพราะผู้บริหาร โรงเรียนและผู้ช่วยผู้บริหารที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความมุ่งที่จะพัฒนางานในโรงเรียนของให้เกิดประสิทธิผลในทุกด้าน หรืออาจเป็นเพราะยึดเกณฑ์ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษา ตามหลักการประกันคุณภาพการศึกษา แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 6 มาตรา 47 เช่นเดียวกัน จึงเกิดผลการวิจัยที่ไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ รัชชดา อรุณแสงฉาน (2544) ที่พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีความคิดเห็นต่อการบริหารเวลาตามกระบวนการบริหารของผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 12 ทั้งโดยรวมและทุกกระบวนการ ไม่แตกต่างกัน อีกทั้งยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุณีภรณ์ ศิวรานนท์ (2542) ที่พบว่าผู้บริหาร โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ มีประสิทธิผลการบริหารงาน โรงเรียน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ประดับ ชัยพฤกษ์ (2543) ที่ศึกษาพบว่า

ประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา เขตการศึกษา 6 ที่มีโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

9. มาตรฐานคุณภาพการศึกษากับประสิทธิผลของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งโดยรวมและทุกรายด้านมีความสัมพันธ์กัน ซึ่งด้านปัจจัยและด้านความสามารถในการแก้ปัญหาภายในโรงเรียน จะเห็นได้ว่าปัจจัยเป็นส่วนสำคัญยิ่งในการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในโรงเรียน เพราะถ้าโรงเรียนที่ดำเนินงานโดยยึดตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาซึ่งได้กำหนดตัวชี้วัดแต่ละมาตรฐานในด้านผลผลิต ด้านกระบวนการ และด้านปัจจัย ไว้อย่างชัดเจน ย่อมก่อให้เกิดประสิทธิผลของโรงเรียน ซึ่ง กษมา วรวรรณ ณ อยุรยา (2537, หน้า 3) ได้ชี้ให้เห็นถึงประสิทธิผลในการจัดระบบการศึกษาของโรงเรียนนั้น ไม่ได้หมายถึงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ยังรวมถึงปัจจัยอื่น ๆ ที่ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่พึงประสงค์ ได้แก่ ตัวป้อน ลักษณะของนักเรียน ลักษณะของครู และกระบวนการเรียนการสอน และยังสรุปได้ว่า ประสิทธิผลของโรงเรียนนั้นเกิดจากการจัดการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิภาพสามารถพัฒนาให้ผู้เรียน ได้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จะเห็นได้ว่าปัจจัยที่ก่อให้เกิดประสิทธิผลต่อโรงเรียนมาจากคุณภาพหลายด้าน ซึ่งในปัจจุบันได้จัดทำมาตรฐานกลางขึ้นจากคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ และที่ต้องเกี่ยวข้องกับโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ก็คือ มาตรฐานคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ที่กรมสามัญศึกษาจัดทำขึ้นเพื่อเป็นแนวทางให้สถานศึกษาใช้ประกอบการจัดทำมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (ไพโรจน์ พิทักษ์ทวยหาญ, 2544, หน้า 26) จากแนวคิดดังกล่าวจะเห็นว่า มาตรฐานคุณภาพการศึกษาเป็นอันองค์ประสำคัญที่จะนำไปสู่ประสิทธิผลของโรงเรียน ฉะนั้นมาตรฐานคุณภาพการศึกษาจึงมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป เนื่องจากผลการวิจัย พบว่าระดับมาตรฐานคุณภาพการศึกษา โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ด้านผลผลิตอยู่ในระดับมาก แต่ต่ำกว่าด้านกระบวนการและด้านปัจจัย ซึ่งตามผลการวิจัยด้านผลผลิต มาตรฐานที่ 1 มีความรู้และทักษะพื้นฐานตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน และมาตรฐานที่ 2 มีความสามารถในการคิดวิเคราะห์ มีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ และมีวิสัยทัศน์ อยู่ในระดับปานกลาง จึงมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. โรงเรียนมัธยมศึกษา ควรมุ่งเน้นให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง โดยมีครูเป็นผู้ให้คำปรึกษาและชี้แนะ จนเกิดทักษะพื้นฐานตามที่หลักสูตรขั้นพื้นฐานกำหนด

2. โรงเรียนมัธยมศึกษา ควรจัดกระบวนการเรียนการสอนที่เน้นให้ผู้เรียนได้ฝึกทักษะในการคิดวิเคราะห์ ให้มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และเป็นผู้มีวิสัยทัศน์ โดยการปฏิบัติจริง จนเกิดเป็นนิสัยในการรู้จักคิดวิเคราะห์ อย่างมีวิจารณญาณ

3. ผู้บริหาร ร่วมกับคณะครู คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน ในการจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและท้องถิ่น ตลอดจนมีส่วนร่วมในการจัดและพัฒนาการศึกษาของ โรงเรียน

4. กรมสามัญศึกษา ควรพิจารณาเรื่องบุคลากรอื่นที่จำเป็นในการปฏิบัติงานในโรงเรียน เพื่อให้ครูผู้ปฏิบัติการสอน ได้มีเวลาพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้ได้เต็มศักยภาพ ซึ่งจะส่งผลต่อผู้เรียน โดยไม่ต้องปฏิบัติงานอื่นนอกเหนือไปจากงานสอน

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

1. ควรศึกษาเปรียบเทียบความสำเร็จในการปฏิบัติงานของผู้บริหารที่มีบุคลิกภาพที่แตกต่างกัน

2. ควรศึกษาเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้เรียนใน โรงเรียนมัธยมศึกษา

3. ควรศึกษาเกี่ยวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างการพัฒนาทีมงานกับประสิทธิผลของโรงเรียน